

HORSENS ASTRONOMISKE FORENING

HAF fejrer 25 års fødselsdag

Stifteren af og nuværende formand for HAF, Eigil Pedersen, fortæller om foreningens tilblivelse og mange aktiviteter.

Tidlig interesse

Jeg begyndte at interessere mig for stjernehimlen som 10-årig i 1961, inspireret dels af de mange rumfartsbedrifter, dels af en lille bog, jeg lånte på skolebiblioteket. Bogen hed *Jeg Kikker Stjerner*, og med den lykkedes det mig for første gang at finde de forskellige stjernebilleder på himlen. Jeg tegnede et stjernekort af efter bogen, for den skulle jo afleveres igen! Jeg fik også lavet min første primitive kikkert af et brilleglas og en lup, men kvaliteten var ikke alt for god. Det blev der rådet bod på, da jeg i 1967 fik min første "rigtige" kikkert, en 75 mm refraktor af mærket Unitron. I 1969 traf jeg Jørgen Schaumann, der blev en god vejleder udi kunsten at observere med kikkert.

Et biblioteksbesøg gav et skub

Sidst i 1970-erne stødte jeg ved et besøg på Horsens Bibliotek på det lille tidsskrift *Dansk Amatørastronomi*, som blandt andet indeholdt en fortegnelse over lokale astronomiske foreninger i Danmark. Herved opstod ideen til dannelse af en astronomiklub for Horsens og omegn.

Ved henvendelse til tidsskriftsredaktionen fik jeg oplyst navne og adresser på abonnenter i lokalområdet, og jeg sendte et brev om min egen interesse til fire af dem. Tre sva-

Eigil Pedersen udvælger næste objekt under en observationsaften. (Foto: K.E. Sørensen)

rede, og snart var vi en gruppe på fire, som jævnligt mødtes til observationsaftener. Det var Ole Jørgensen, Dennis Sørensen, Leif Jørgensen og så mig selv.

Foreningen dannes

Denne lille gruppe hyggede sig vældigt med den fælles interesse, men på et tidspunkt opstod ønsket om, at flere kom med, så dannelsen af en forening lå lige for. Da Louis Hjarvard, forfatteren til bogen *Astronomi i billeder*, skulle holde foredrag på biblioteket, fik vi lov til at lave en plancheudstil-

ling, hvor gruppen præsenterede sig selv og viste tegninger og astrofotos.

Som et resultat af udstillingen kom der seks henvendelser, så gruppen nu bestod af ti personer. Aktiviteterne fortsatte under mere organiserede former med foredrag fra deltagerne og ikke mindst observationsaftener. Vi ventede dog med at holde stiftende generalforsamling for at se, om interessen hos deltagerne holdt sig.

Endelig den 27. september 1981 blev der holdt stiftende generalforsamling, og foreningen *Horsens Astronomiske Forening for Amatører* var født. Navnet blev i 1993 ændret til det nuværende. Vi startede med 12 medlemmer, og jeg blev selv formand. Møderne blev for en stor dels vedkommende holdt hjemme hos mig på Fjordparken 338, men også forsøgt spredt ud til andre af foreningens medlemmer.

Ole Jørgensens nye observatorium, bygget i 2006. I observatoriet er der en 11" Schmidt-Cassegrain kikkert. (Foto: K.E. Sørensen)

Den første tid

Fra persongalleriet i den første tid skal her nævnes nogle enkelte. Et fornøjeligt indslag ved møderne var Marcel Kjølner og hans gode ven, Kurt Jensen. Marcel observerede ivrigt med sin lille refraktor fra et åbentstående vindue i sin lille lejlighed på Fabrikvej. Desværre døde han efter nogle få år, og ca. et år efter meldte Kurt sig ud.

Ole Jørgensen fremstillede selv sine instrumenter, bortset fra optikken. Han byggede i starten af 1980-erne sit skydetagsobservatorium med en 8" reflektor på en solid hjemmelavet opstilling. Efter nogle år stoppede Ole sine astronomiske aktiviteter og forlod foreningen og byen. Efter et fravær på nogle år er han nu vendt tilbage til byen og foreningen og er veletableret med et prægtigt nyt observatorium. Nævnes skal også Poul Hansen, der slet ikke syntes, at møderne varede længe nok og somme tider først takkede af længe efter midnat.

Udflugter

Det er inspirerende at se, hvordan andre dyrker samme hobby som man selv. Det er derfor blevet til en del udflugter til andre amatører i foreningens levetid. Fra de første år er særlig én meget mindeværdig. Turen blev arrangeret i hast og gik til Viggo Pedersen, der havde sit 14" teleskop opstillet lidt uden for Christiansfeld. Det var en meget smuk og klar forårsaften og -nat i 1982, og der blev iagttaget mange interessante objekter på nattehimlen. Efter at have fået serveret morgenkaffe kunne gruppen køre hjem i solopgangens skær.

Senere har udflugt fulgt på udflugt. Målene har været dels andre amatører, fx Torben Taustrup i Skødstrup, Bjarne Winkler

i Århus og Bjørk Jensen i Jels, dels observatorier, f.eks. observatoriet på Østervold i København og Uraniaobservatoriet i Aalborg, og dels planetarier, f.eks. planetariet i Hamborg, Tycho Planetariet i København samt planetarierne i Jels og i Steno Museet.

I de senere år har der fast været en familiesommerudflugt på programmet, hver gang bestående af et par besøgssteder, hvoraf det ene har været astronomirelateret, medens det andet har været mere bredt og attraktivt for hele familien.

Samarbejde med Horsens Statsskole

Foreningen rettede sidst i firserne en henvendelse til Horsens Statsskole om muligheden for at benytte skolens kikkert til offentlige forevisninger. Dette blev vel modtaget, og snart blev der i samarbejde med lektor Knud Erik Sørensen etableret en forevisergruppe, som flere af foreningens medlemmer deltog

i. Den første forevisning fandt sted onsdag den 8. februar 1989. Samarbejdet er blevet videreført frem til i dag under betegnelsen *Åbent Observatorium*. I de senere år har Knud Erik, der blev medlem af foreningen i 1991, sammen med Jørgen Schaumann stået for aktiviteten. Til gengæld for foreningens medvirken udlåner Statsskolen lokaler til foreningens månedlige medlemsmøder.

Foreningskikkerten er en gave

Som i så mange andre foreninger har der i årenes løb været en del til- og afgang af medlemmer. Hos nogle har interessen ikke vist sig holdbar, hos andre skyldes afgang fraflytning fra byen. Det sidste har ikke mindst været tilfældet for en del unge mennesker, der i tidens løb har været medlemmer.

En væsentlig del af foreningens aktiviteter retter sig mod observationer af himmellob-

Foreningens 4" refraktor – en gave fra Tuborgs Grønne Fond – her ved en observationsaften i marts 2005. (Foto: K.E. Sørensen)

På sommerudflugten 2003 besøgte vi bl.a. TOC Observatori i Skødstrup og manden bag, Torben Taustrup. (Foto: K.E. Sørensen)

Dobbelthoben i stjernebilledet Perseus, fotograferet af det mangeårige medlem, Jørgen Schaumann.

jekter. Hertil er en større eller mindre kikkert næsten et must. En prismekikkert viser en helt anden himmel end den, man ser med det blotte øje – men også prismekikkerten har sine begrænsninger. Hurtigt opstår ønsket om en egentlig astronomisk kikkert. Det ville da være dejligt, om HAF kunne tilbyde at udlåne en kikkert til et nyt medlem i den første tid. I 1998 søgte vi derfor *Tuborgs Grønne Fond* om midler til indkøb af en foreningskikkert. Stor var glæden, da midlerne blev bevilget.

I dag har langt hovedparten af foreningens medlemmer egne kikkerter – nogle endda eget observatorium.

Udadvendte aktiviteter

Ud over den interne aktivitet, hvor medlemmerne støtter hinanden med udveksling af teoretisk og praktisk viden om astronomi, har foreningen og dens medlem-

mer altid formidlet kendskab til astronomi. Foruden den før nævnte medvirken i *Åbent Observatorium* har foreningen stået bag mange offentlige aktiviteter. I flæng kan nævnes: Fortovsastronomi, f.eks. i forbindelse med en kulturlig nat, plancheudstillinger på Horsens Bibliotek, medvirken i diverse lokalradioer i forbindelse med astronomiske begivenheder. Flere gange har foreningen også selv – eller i samarbejde med andre – stået bag offentlige foredrag med kompetente og ofte kendte foredragsholdere.

Dagspressen har vist os en pæn interesse og venligt beskrevet astronomi som hobby især med fokus på den drivkraft, som får foreningens medlemmer til netop at interessere sig for alt det, der findes uden for vor atmosfære.

Medlemsmøder

Den faste kerne i foreningens medlemsaktivitet er et månedligt medlemsmøde og månedlige observationsaftener – i det omfang vi har vejr gudernes gunst. Astronomi er naturligvis omdrejningspunktet ved møderne, men ved foreningens julefrokost er vi mere løsslupne.

Foreningen har vist sin levedygtighed takket være en trofast og aktiv kerne af medlemmer. Håbet er nu, at denne kerne og nye aktive medlemmer kan få HAF til at eksistere i mange år endnu. ◇

Interesseret i astronomi? Interessert i at høre mere om foreningens aktiviteter?

Besøg webadressen

www.HAF-astronomi.dk

hvor du kan læse meget mere om foreningen, herunder se mødeplan, vedtægter og bestyrelse.

Tilrettelæggelse: Knud Erik Sørensen.